

Proefstation voor de Bloemisterij
Linnaeuslaan 2a
1431 JV Aalsmeer
Tel. 02977-52525

AFZETONTWIKKELINGEN

BIJ

ASTER ERICOIDES

Rapport nr. 68

ISBN 2 406 42

Projectnr. 4002-1

Augustus, 1988
Drs. Ing. L. Oprel
T. van der Schaaf
Ing. C.G.T. Uitermark

aug 1988

ISSN 0921-710X

Prijs f 7,50

Dit rapport is te bestellen door het storten van f 7,50 op girorekening
174855 ten name van het Proefstation Aalsmeer, onder vermelding van:
Rapport nr. 68, Afzetontwikkelingen bij Aster ericoides.

INHOUD

Samenvatting	3
1. Inleiding	4
2. Algemeen	5
3. Prijsanalyse	8
4. Levenscyclus en omzetvoorspelling	10
5. Conclusies	12
6. Literatuur	13

Samenvatting

Van het produkt *Aster ericoides* is, naar aanleiding van een verzoek van Ing. C.G.T. Uitermark van de afdeling Teelt op het Proefstation Aalsmeer, in samenwerking met T. van der Schaaf, stagiaire van de AHS-Utrecht een studie verricht naar de afzetmogelijkheden van dit nieuwe produkt.

Uit deze studie is gebleken dat *Aster ericoides* een snelle omzetgroei vertoond heeft sinds het produkt in 1984 op de markt kwam. Deze omzetgroei is toe te schrijven aan twee factoren. In de eerste plaats is de aanvoer per maand in snel tempo uitgebreid en in de tweede plaats is het aanvoerseizoen snel uitgebreid.

De prijs van *Aster ericoides* is geanalyseerd op basis van de aanvoer- en prijsgegevens van bloemenveiling Westland. Hieruit bleek dat het produkt goed ontvangen is door de markt.

De produktlevenscyclus van *Aster ericoides* lijkt de introductiefase vrijwel overgeslagen te hebben. Het produkt bevindt zich nu in de groei-fase. Deze vorm van de produktlevenscyclus wijst op een verdringing van andere produkten door *Aster ericoides*.

Doordat de aanvoer van *Aster ericoides* op korte termijn vrijwel jaarrond lijkt te worden, is een afname van de groeisnelheid van de omzet te verwachten. Niettemin lijkt het produkt uit te kunnen groeien tot een groot 'klein' gewas.

De functie die het produkt in de markt vervult (onderdeel van gemengde boeketten) maakt *Aster ericoides* gevoeliger voor invloeden van mode en prijs. Het lijkt daarom wenselijk om bijvoorbeeld via assortiment en kleurenpalet ook te streven naar monobos-toepassingen.

Inleiding

Binnen de afdeling Teelt op het Proefstation voor de Bloemisterij in Aalsmeer is in 1988 onderzoek aan het nieuwe produkt *Aster ericoides* verricht. Gedurende dit onderzoek rees de vraag naar het perspectief van dit nieuwe produkt. Ten behoeve van en in samenwerking met Ing. C.G.T. Uitermark en T. van der Schaaf, stagiaire van de AHS-Utrecht stusierichting tuinbouw, is daarom besloten tot een verkenning naar de afzetmogelijkheden van *Aster ericoides*, zoals ook voor het produkt *Trachelium* (PBN-rapport nr. 47) plaatsgevonden heeft.

Dit rapport is een weergave van de onderzoekresultaten ten aanzien van prijsvorming en omzetontwikkeling van *Aster ericoides* voor dit produkt. Het onderzoek betrof de periode 1984-1987.

Het doel van dit onderzoek, dat hoofdzakelijk een verkennend karakter draagt, is een inventarisatie van de huidige positie van het produkt. Deze studie kan een basis vormen voor een nadere bepaling van onderzoeksprioriteiten aan het produkt.

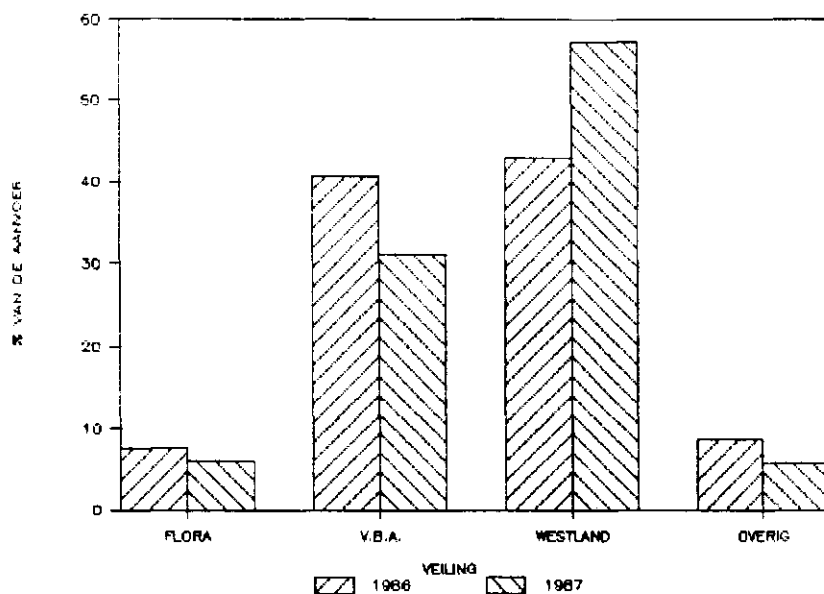
2. Algemeen

Het produkt *Aster ericoides* is een nieuw produkt in de bloemisterij onder glas. Sinds 1984 wordt de aanvoer en prijs geregistreerd in de veilingstatistieken. Het kleurenpalet is (nog) beperkt tot voornamelijk wit. De analyses zijn daarom toegespitst op het sortiment witte *Aster ericoides*.

Aster ericoides leent zich goed voor gemengde boeketten en de zogenaamde 'Bunte Strauss'. Hierdoor is het produkt te zien als een concurrent van produkten als *Gypsophyla*.

De drie belangrijkste veilingen voor het produkt *Aster ericoides* zijn Bloemenveiling Westland, VBA en Flora (figuur 1). Samen verzorgden deze veilingen in 1987 94,3% van de aanvoer.

Figuur 1. Het procentuele aandeel van de veilingen Bloemenveiling Westland, VBA en Flora in de aanvoer van *Aster ericoides* in 1986 en 1987 (Bron: VBN).

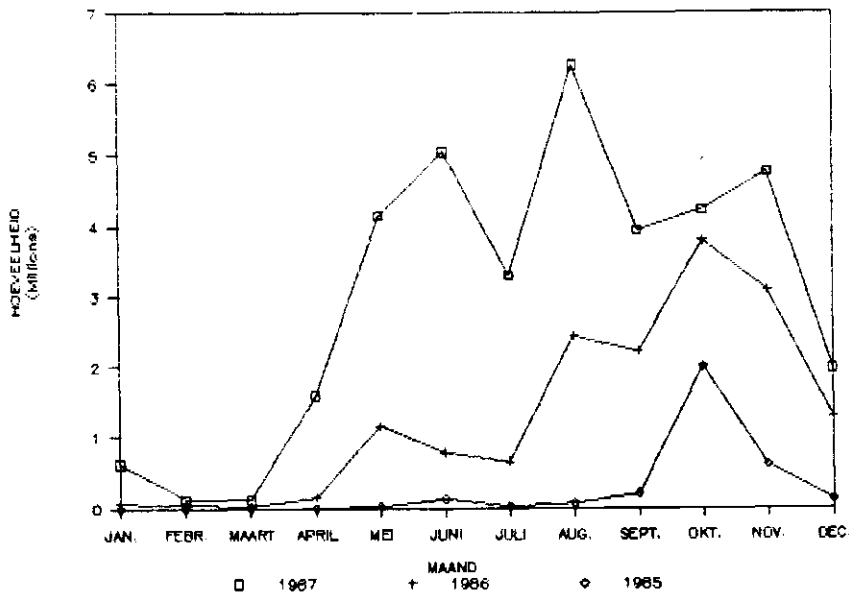
Het aanvoer- en omzetverloop van *Aster ericoides* vertoont een vrij sterke groei (tabel 1). Het aantal aangevoerde stuks steeg van 5000 stuks in 1984 tot 36,2 miljoen stuks in 1987.

Tabel 1. Aanvoerverloop in stuks en het omzetverloop in guldens op de veilingen Westland, VBA en Flora en de procentuele verandering ten opzichte van het voorgaande jaar.

JARR	AANVOER (STUKS)	% VERANDERING T.O.V. VOORAFGAANDE JAAR	OMZET (GULDENS)	% VERANDERING T.O.V. VOORAFGAANDE JAAR
1984	4920	-	4963	-
1985	3164081	643	1311459	264
1986	15697485	496	6792889	518
1987	36155007	230	16190409	238

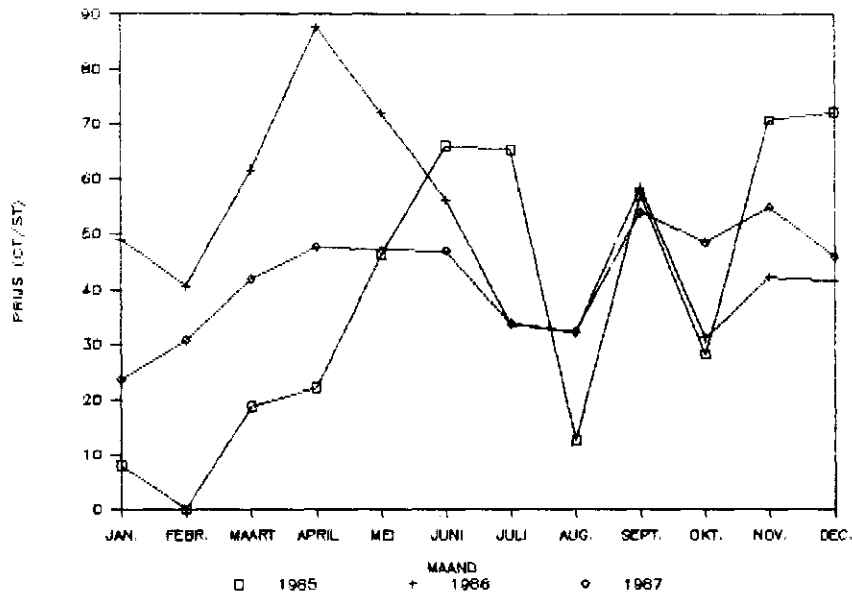
Het aanvoerpatroon van *Aster ericoides* beslaat momenteel bijna het hele jaar, hoewel de nadruk nog ligt op de periode mei tot en met november (figuur 2). Gezien de snelle verlenging van de aanvoerperiode in de afgelopen jaren, lijkt het produkt voldoende mogelijkheden in zich te hebben voor echte jaarrondaanvoer.

Figuur 2. De aanvoerverdeling van *Aster ericoides* in stuks per maand van 1985 tot 1987 (veilingen Westland, VBA en Flora).

Het prijsverloop van *Aster ericoides* is vrij stabiel te noemen. In figuur 3 is de gemiddelde prijs per maand in de jaren 1985 tot en met 1987 afgebeeld. De gemiddelde prijs per jaar heeft zich, voornamelijk als gevolg van de snelle uitbreiding van het aanvoerseizoen, in de afgelopen jaren kunnen handhaven op een niveau van ruim 40 cent per stuk.

Figuur 3. Het prijsverloop van *Aster ericoides* per maand over de jaren 1985-1987. Gegevens: veilingen Westland, VBA en Flora.

3. Prijsanalyse

De analyse van de prijs van een nieuw produkt is in het algemeen een moeilijke zaak, omdat de beschikbare gegevens beperkt zijn. Daarnaast is de prijs van het produkt in maanden met een geringe (en dus vaak onregelmatige) aanvoer een minder goede afspiegeling van de marktwaarde. Een derde complicerende factor is de kwaliteit van het produkt. Bij een verlenging van de aanvoerperiode kan de kwaliteit in eerste instantie nogal variëren, hetgeen ook gevolgen heeft voor de prijs.

De prijsvorming in de beginfase van een produkt is daarom vaak onderhevig aan toevalsfactoren, waarvan het gewicht (nog) niet goed in te schatten is. Bij de interpretatie van de prijsanalyses moet hierom de nodige voorzichtigheid in acht genomen worden.

De analyses van de prijs betreffen de gegevens van Bloemenveiling Westland, die het grootste deel van de aanvoer verwerkt (1987: 57%). Van de VBA en Flora boden de gegevens nog geen mogelijkheden tot een analyse vanwege de eerder vermelde complicaties bij de prijsvorming in de beginfase.

Over de maanden mei tot en met september is een prijsanalyse verricht over de jaren 1986-1987. Voor de maanden november en december zijn de gegevens van 1985-1987 genomen. De reden voor het verschil berust bij de prijsvorming die in 1985 voor een aantal maanden waarschijnlijk een minder goede afspiegeling vormt van de marktwaarde.

Ten behoeve van de vergelijkbaarheid zijn de prijzen in de jaren 1985-1987 gecorrigeerd voor de invloed van de inflatie. Alle prijzen zijn, met behulp van de CBS-prijsindexcijfers voor de gezinsconsumptie van werknemersgezinnen, uitgedrukt in prijzen van 1987.

De resultaten van de uitgevoerde prijsanalyses zijn:

Maanden mei, juni en juli: $R^2 = 0,71$

Prijs (ct/st) = 70 - 8 Aanbod in mln. stuks - 18 Dummy juli
(6) (3) (7)

Maanden augustus en september: $R^2 = 0,97$

Prijs (ct/st) = 33 - 0,5 Aanbod in mln. stuks + 28 Dummy september
(4) (1,4) ns (3)

Maanden november en december: $R^2 = 0,67$

Prijs (ct/st) = 259 - 14 lnAanbod in stuks - 23 Dummy december
(59) (4) (9)

Legenda:

- R^2 : het deel van de variantie dat verklaard wordt.
- Aanbod in mln. stuks: het aanbod in miljoenen stuks.
- Dummy maand : een constante voor het prijsniveau in een maand.
De dummy telt alleen mee voor de prijs in die maand.
- lnAanbod in stuks : de natuurlijke logaritme van het aanbod in stuks.
- (..) : standaardafwijking van de geschatte coëfficiënt.
- ns : de geschatte coëfficiënt is onbetrouwbaar.

Bij de vermelde analyse-uitkomsten moet een belangrijke kanttekening gemaakt worden. Een prijsanalyse die een periode van enkele maanden betreft, leidt gemakkelijk tot een wat rooskleuriger beeld van de prijsvorming. Dit wordt veroorzaakt doordat de prijsvorming in de maanden met een gunstiger prijs een groter stempel op de uitkomsten drukt.

De prijs van *Aster ericoides* op Bloemenveiling Westland blijkt in de onderzochte periode (nog) vrijwel geheel afhankelijk te zijn van het aanbod. In mei en juni is de prijsvorming vrijwel gelijk. Per miljoen stuks aanvoer daalt de prijs met ruim 8 cent per stuk. Dit geldt eveneens voor juli, maar dan is het prijsniveau ongeveer 18 cent per stuk lager. De prijs in augustus en september is niet betrouwbaar te verklaren. De prijs daalt in de analyseperiode met ongeveer een halve cent per miljoen meer aangevoerde stuks. Het prijsniveau is in september echter 28 cent hoger dan in augustus.

In de maand oktober bleek geen bevredigende analyse van de prijs mogelijk te zijn.

In de maanden november en december was wel een bevredigende analyse mogelijk. De prijs bleek te dalen bij een grotere aanvoer. Deze daling van de prijs is echter kleiner naarmate het aanbod groter wordt. Om deze reden gaf de natuurlijke logaritme van het aanbod een betere schatting. Het prijsniveau van *Aster ericoides* bleek in de maand december circa 23 cent per stuk lager te zijn dan in november.

In het algemeen kan geconstateerd worden dat de prijsvorming van *Aster ericoides* in de onderzochte periode op Bloemenveiling Westland geen onbevredigend beeld vertoont. Het produkt is tot nu toe vrij gunstig ontvangen door de markt. Het is niet uitgesloten dat dit voor een belangrijk deel toe te schrijven is aan een verdringing van andere produkten met ongeveer gelijke functie en gelijk prijsniveau, zoals *Gypsophyla*.

4. Levenscyclus en omzetvoorspelling

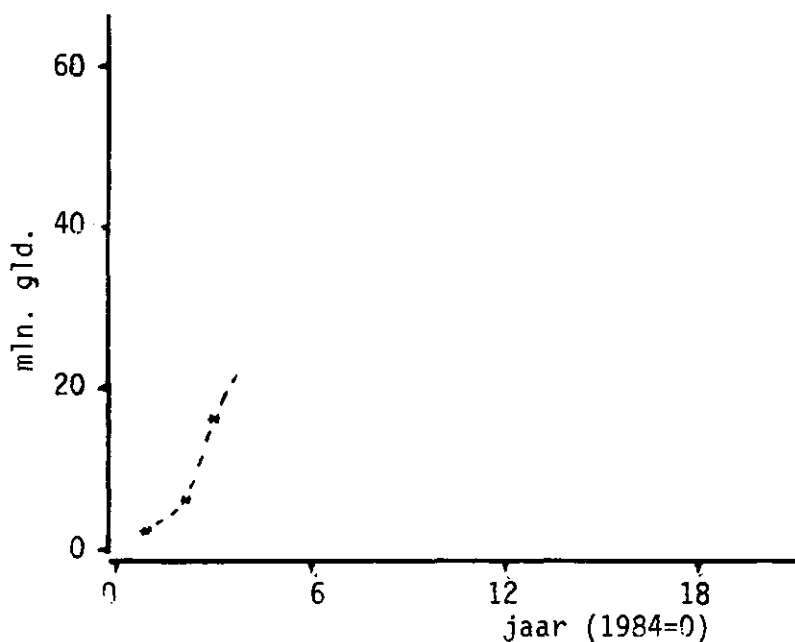
Van *Aster ericoides* zijn slechts een beperkt aantal gegevens voorhanden. De eerste registratie van aanvoer en prijs (en dus van de omzet) vond in 1984 plaats. De bepaling van de produktlevenscyclus is hierdoor (nog) niet mogelijk. En dit betekent een ernstige handicap voor het voorspellen van het toekomstige omzetverloop.

Het omzetverloop van *Aster ericoides* tot en met 1987 is weergegeven in figuur 4. Uit de figuur blijkt dat de omzet gekenmerkt wordt door een enorme groei. In vier jaar tijd is er een omzetniveau van ruim 16 miljoen gulden bereikt. Deze groei is enerzijds te verklaren uit de productie-uitbreiding per maand en anderzijds uit de snelle uitbreiding van het aanvoerseizoen in de richting van jaarrond-aanvoer.

Een dergelijke combinatie en dan ook nog in dit tempo wordt niet zo vaak bij nieuwe bloemisterijprodukten waargenomen.

Naar het zich nu laat aanzien, zal over enkele jaren de aanvoer van *Aster ericoides* jaarrond zijn. Dit betekent dat een van de motoren achter de snelle omzetgroei aan effect zal gaan inboeten. Op basis hiervan mag verwacht worden dat het groeitempo van de omzet al over enkele jaren zal gaan afnemen. De omzetgroei zal dan dus geheel bepaald gaan worden door de productie-uitbreiding enerzijds en de veilingprijs anderzijds.

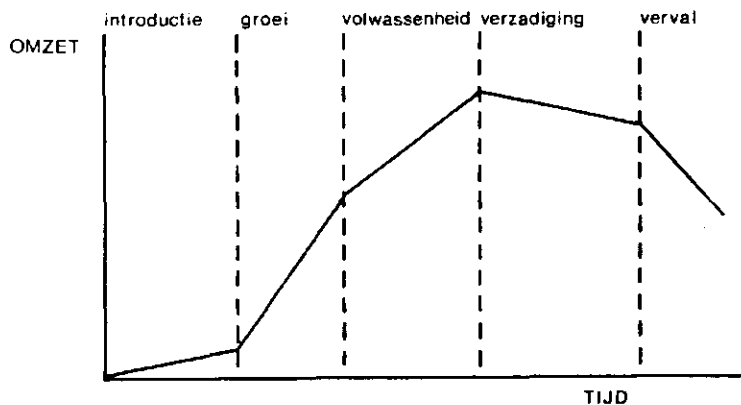
Figuur 4. Het omzetverloop van *Aster ericoides* in de periode 1984-1987. Gegevens: veilingen Westland, VBA en Flora. Prijspeil 1987.

Op grond van figuur 4 en de genoemde overwegingen, mag verwacht worden dat *Aster ericoides* zich momenteel in de groeifase van de produktlevenscyclus (figuur 5) bevindt. Een echte introductiefase lijkt bij *Aster ericoides* te ontbreken. Dit zou mede een aanwijzing kunnen zijn dat het produkt andere produkten in de markt vervangt.

Hoewel de beschikbare gegevens nog niet toereikend zijn om met behulp van modellen harde uitspraken te doen, kan wel een indruk weergegeven worden. *Aster ericoides* lijkt een voldoende onderscheidbaar nieuw produkt te zijn. In die zin levert het een positieve bijdrage aan de samenstelling van het Nederlandse snijbloemensortiment. De snelle acceptatie van de markt is op zich als positief punt te noemen. Het produkt vult kennelijk een gat in de markt. Dit punt kan op wat langere termijn ook negatief gaan werken. *Aster ericoides* is met name een produkt voor de gemengde boeketten. De samenstelling hiervan zal sterker aan mode en prijs onderhevig zijn dan bij monobos-toepassingen het geval is. Daardoor zal *Aster ericoides* (gegeven het huidige sortiment en kleurschakering) op wat langere termijn gevoeliger zijn voor concurrerende produkten. Niettemin lijkt de omzet vooralsnog uit te kunnen groeien tot die van een groot 'klein' gewas.

Figuur 5. Het algemene patroon van de produktlevenscyclus, schematisch weergegeven.

5. Conclusies

De omzetgroei van het nieuwe produkt Aster ericoides is in de laatste jaren enorm geweest. Niet alleen de aanvoerstijging per maand, maar ook de verlenging van het aanvoerseizoen zijn hiervoor verantwoordelijk.

Aster ericoides heeft tot nu toe nog een smal sortiment, waar de kleur wit sterk domineert. Het produkt is vooral geschikt voor gemengde boeketten en lijkt daardoor te concurreren met andere produkten (bijvoorbeeld Gypsophyla).

De prijsvorming van Aster ericoides is vrij gunstig. Het lijkt er op dat het produkt goed door de markt is ontvangen. Een definitief oordeel over de prijsvorming is echter pas over enkele jaren mogelijk.

Doordat in de afgelopen jaren de vergroting van de aanvoerperiode een van de motoren achter de omzetgroei was, zal de komende jaren (bij het bereiken van jaarrondaanvoer) de omzetgroei waarschijnlijk verflauwen.

Het produkt Aster ericoides lijkt een voldoende onderscheidbaar nieuw produkt is daarom een goede aanvulling op het snijbloemensortiment. De snelle acceptatie is vooralsnog een positief punt van Aster ericoides. Het wijst er echter op dat het produkt andere produkten verdringt. In de toekomst is het niet uitgesloten dat het produkt gevoeliger zal blijken te zijn voor andere nieuwe concurrenten. Temeer, omdat Aster ericoides een belangrijke functie ontleent aan het gebruik in gemengde boeketten, waar mode en prijs in het algemeen een wat sterkere invloed doen gelden. Ontwikkeling van Aster ericoides in de richting van monobos-toepassingen (door sortiment en kleur) kan deze gevoeligheid wellicht verminderen.

Vooralsnog lijkt Aster ericoides zich een plaats te kunnen verwerven als een groot 'klein' gewas binnen het totale snijbloemensortiment.

6. Literatuur

- Bass, F.M. 'A new product growth model for consumer durables'
Management Science, Vol. 43, Fall 1979, 55-68
- Wasson, C.R. 'How predictable are fashion and other product life
cycles?'
Journal of Marketing, Vol. 32, July 1968, 36-43
- Oprel, L. De levenscyclus van bloemkwekerijprodukten
Rapport nr. 26, Proefstation voor de Bloemisterij,
Aalsmeer, juni 1985
- Oprel, L. 'Afzetmogelijkheden bij Trachelium'
Rapport nr. 47, Proefstation voor de Bloemisterij,
Aalsmeer, oktober 1987
- VBN Aanvoer- en prijsgegevens, VBN, Leiden, div. jrg.
- VBA Jaarstatistieken, VBA, Aalsmeer, div. jrg.
- Westland Jaarstatistieken, BWH, Naaldwijk, div. jrg.
- Flora Jaarstatistieken, Flora, Rijnsburg, div. jrg.